Senedd Cymru

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Cytundebau rhyngwladol

Cytundebau a drafodwyd ar 13 Mawrth 2023

Mawrth 2023

1. Cefndir

1. Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad sy'n gyfrifol am graffu ar gytundebau rhyngwladol yn y Chweched Senedd nad ydynt yn ymwneud â masnach.

2. Gall cytundebau rhyngwladol a lofnodir gan Lywodraeth y DU ymdrin â materion sydd o fewn cymhwysedd datganoledig neu faterion sydd â goblygiadau polisi sy'n bwysig i Gymru.

3. Bydd y Pwyllgor yn ystyried effaith cytundebau rhyngwladol ar Gymru mewn cysylltiad â'r rhai a osodir yn Senedd y DU o dan y broses a sefydlwyd gan *Ddeddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010* (Deddf 2010). Mae'n darparu cyfnod craffu cychwynnol o 21 diwrnod.

4. Mae ein trafodaethau ynghylch cytundeb rhyngwladol yn ystyried:

- a yw'n ymwneud â chymhwysedd y Senedd; a/neu
- a oes goblygiadau polisi posibl i Gymru.

5. Ar 13 Mawrth 2023[1] gwnaethom ystyried dau gytundeb rhyngwladol a osodwyd yn ddiweddar yn Senedd y DU:

- Y DU/Georgia: Cytundeb ar Ail-dderbyn Pobl sy'n Preswylio heb Ganiatâd;
- Y DU-Japan Cytundeb ynghylch Hwyluso Mynediad Dwyochrog a Chydweithrediad rhwng Lluoedd Hunan-Amddiffyn Japan a Lluoedd Arfog Teyrnas Unedig Prydain Fawr a Gogledd Iwerddon.

6. Cytunwyd i nodi'r naill gytundeb a'r llall er gwybodaeth yn unig; nodir manylion pellach isod.

[1] Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, 13 Mawrth 2023

2. Cytundeb wedi'i nodi er gwybodaeth

Y DU-Georgia: Ail-dderbyn Pobl sy'n Preswylio heb Ganiatâd

7. Gosodwyd y cytundeb rhyngwladol hwn yn Senedd y DU ar 9 Chwefror 2023. Y dyddiad cau ar gyfer gwaith craffu arno, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf 2010, yw 23 Mawrth 2023.

8. Mae'r cytundeb yn darparu mecanwaith ar gyfer dychwelyd unigolion sydd wedi torri cyfreithiau, polisïau a gweithdrefnau mewnfudo. Mae'n gytundeb dwyochrog ac yn berthnasol i ddinasyddion Georgaidd/Prydeinig, pobl sydd â'r hawl i breswylio yn Georgia/y DU yn ogystal â gwladolion trydydd parti, sydd â chysylltiad wedi'i ddilysu â Georgia/y DU.

9. Mae'r Memorandwm Esboniadol i'r cytundeb yn nodi bod y DU, pan oedd yn Aelod-wladwriaeth yr UE, wedi cymryd rhan mewn nifer o gytundebau aildderbyn yr UE. Fodd bynnag, ymadawiad y DU â'r UE, daeth y cytundebau hynny – gan gynnwys Cytundeb Aildderbyn yr UE-Georgia – i ben â bod yn gymwys i'r DU. Mae Llywodraeth y DU felly yn ceisio rhoi cytundeb dwyochrog gyda Georgia ar waith.[2]

10. Mae'r Memorandwm Esboniadol hefyd yn nodi bod y cytundeb yn sylweddol debyg i Gytundeb Aildderbyn yr UE-Georgia, gydag un gwelliant nodedig[3], sef bod y cytundeb yn cyfyngu ar rwymedigaethau'r DU o'u cymharu â rhai Aelod-wladwriaethau'r UE, fel mai dim ond personau sydd â hawl i breswylio sydd â dyletswydd arni i'w hailderbyn. Mae cytundebau aildderbyn yr UE yn berthnasol i bersonau sy'n dal cenedligrwydd un o Aelod-wladwriaethau'r UE, sy'n fwy eang.

11. Fel y dywed y Memorandwm Esboniadol, mae'r cytundeb yn ymwneud â mater a gadwyd yn ôl (mewnfudo) o fewn Atodlen 7A i *Deddf Llywodraeth Cymru 2006*.[4] Felly ni ymgynghorwyd â'r llywodraethau datganoledig ar negodi'r cytundeb.

12. Nodwyd y cytundeb gennym er gwybodaeth yn unig.

[2] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU-Georgia: Cytundeb ar Aildderbyn Pobl sy'n Preswylio heb Ganiatâd, Chwefror 2023, paragraffau 3.1-3.2
[3] Y Memorandwm Esboniadol, paragraff 3.3
[4] Y Memorandwm Esboniadol, paragraff 10.1

Y DU-Japan Cytundeb ynghylch Hwyluso Mynediad Cilyddol a Chydweithrediad rhwng Lluoedd Hunan-Amddiffyn Japan a Lluoedd Arfog Teyrnas Unedig Prydain Fawr a Gogledd Iwerddon

13. Gosodwyd y cytundeb rhyngwladol hwn yn Senedd y DU ar 20 Chwefror 2023. Ei ddyddiad cau ar gyfer gwaith craffu, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010, yw 24 Mawrth 2023.

14. Mae'r cytundeb hwn yn sefydlu fframwaith cydweithredu "i hwyluso cydweithrediad amddiffyn sydd o fudd i'r ddwy ochr" rhwng Lluoedd Arfog Prydain a Lluoedd Hunan-Amddiffyn Japan.[5]

15. Mae'r Memorandwm Esboniadol ar gyfer y cytundeb yn nodi, gan fod y cytundeb yn ymwneud â mater a gadwyd yn ôl (amddiffyn) heb unrhyw oblygiadau uniongyrchol i'r llywodraethau datganoledig, ni ymgynghorwyd â nhw ar ddrafftio'r cytundeb.[6]

16. Nodwyd y cytundeb gennym er gwybodaeth yn unig.

[5] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU-Japan Cytundeb ynghylch Hwyluso Mynediad Dwyochrog a Chydweithrediad rhwng Lluoedd Hunan-Amddiffyn Japan a Lluoedd Arfog Teyrnas Unedig Prydain Fawr a Gogledd Iwerddon, Chwefror 2023, paragraff 2a
[6] Memorandwm Esboniadol, paragraff 10a